

SAŽETAK PRESUDE

MEDŽLIS ISLAMSKJE ZAJEDNICE BRČKO I DRUGI PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE OD 27. LIPNJA 2017. GODINE ZAHTJEV BR. 17224/11

Podnositelji nisu provjerali istinitost svojih navoda

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su četiri organizacije: Medžlis Islamske Zajednice Brčko, Bošnjačka zajednica kulture „Preporod”, „Merhamet” Humanitarno udruženje građana Bošnjaka Brčko Distrikta i Vijeće Kongresa Bošnjačkih intelektualaca Brčko Distrikta.

U svibnju 2003. godine podnositelji zahtjeva uputili su pismo najvišim tijelima Brčko Distrikta u kojem su prigovorili postupku imenovanja gđe M.S. na radno mjesto ravnateljice multietničke radijske i televizijske postaje distrikta i njezinom navodno neprimjerenom ponašanju prema Muslimanima i etničkim Bošnjacima. Zatražili su od vlasti da odbiju prijavu gđe M.S. zbog toga što nije posjedovala stručne i moralne kvalitete potrebne za uspješno obavljanje te vrste posla. Nedugo nakon toga pismo je objavljeno u brojnim dnevnim novinama.

Gđa M.S. je pokrenula postupak za naknadu štete zbog klevete protiv podnositelja zahtjeva. Njezina je tužba odbijena u prvom stupnju zbog toga što podnositelji zahtjeva nisu bili ti koji su objavili pismo u medijima. Međutim, u srpnju 2007. godine Apelacioni je sud presudio da su podnositelji zahtjeva odgovorni za klevetu zbog netočnosti činjeničnih izjava koje su dali o gđi M.S. u svojem pismu, a koje su bile neistinite i narušavale ugled gđe M.S. Podnositeljima zahtjeva naloženo je da povuku te izjave, jer će u protivnom morati platiti iznos od 1.280 eura na ime neimovinske štete. Sud im je također naložio da presudu objave o svom trošku na radiju i televiziji Brčko Distrikta te u dnevnim novinama. Budući da podnositelji zahtjeva nisu postupili po presudi, gđa M.S. podnijela je prijedlog za ovrhu, te su u prosincu 2007. godine podnositelji zahtjeva morali platiti oko 1.445 EUR. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u svibnju 2010. godine potvrdio presudu Apelacionog suda.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 10. (sloboda izražavanja) Konvencije podnositelji zahtjeva prigovorili su zbog naknade štete koju su morali platiti na temelju presude u parničnom postupku zbog klevete.

Dana 13. listopada 2015. godine Vijeće je s četiri glasa prema tri utvrdilo da nije došlo do povrede članka 10. Konvencije. Na zahtjev podnositelja predmet je podnesen Velikom vijeću na razmatranje.

OCJENA SUDA

Članak 10. (sloboda izražavanja)

Odluka Apelacionog suda Brčko Distrikta kojom su podnositelji zahtjeva proglašeni odgovornima za klevetu predstavlja miješanje u njihovo pravo na slobodu izražavanja. Miješanje je bilo propisano člankom 6. Zakona o zaštiti od klevete iz 2003. godine i težilo je legitimnom cilju (zaštita ugleda ili prava drugih). Da bi utvrdio je li miješanje bilo opravdano i razmjerno cilju kojem se teži, Sud je razmotrio razne čimbenike, a posebice sljedeće.

Prilikom odlučivanja o odgovornosti podnositelja zahtjeva za klevetu, domaći su se sudovi pozvali samo na pismo podnositelja zahtjeva, ne uzimajući u obzir njegovu objavu u lokalnom tisku. Četiri izjave u tom pismu sadržavale su tvrdnje o nepravilnostima koje je gđa M.S. počinila na radnom mjestu, te su ukazivale na komentar u novinama čiji je navodno bila autor, u kojem je izrazila prijezir prema različitim etničkim i religijskim segmentima bosanskog društva. Tim izjavama gđa M.S. predstavljena je kao osoba koja nema poštovanja i koja pokazuje prijezir u svojim stavovima i osjećajima prema Muslimanima i etničkim Bošnjacima, a priroda optužbi bila je takva da je ozbiljno dovela u pitanje njezinu podobnost za radno mjesto direktorice Radija Brčko Distrikta za koje se prijavila i za njezinu ulogu urednice zabavnog programa na multietničkoj javnoj radijskoj postaji. To što su ti navodi dostavljeni ograničenom broju državnih službenika putem privatne korespondencije, nije eliminiralo njihov potencijalno štetan učinak na buduću karijeru gđe M.S. kao državne službenice i na njezin profesionalni ugled kao novinarke. Optužbe podnositelja zahtjeva glede M.S. također su procurile u tisak i bilo je razumljivo da je njihovo objavljivanje otvorilo mogućnost za javnu raspravu i povećalo štetu nanесenu profesionalnom dostojanstvu i ugledu gđe M.S.

Što se tiče vjerodostojnosti informacija, podnositelji zahtjeva, kao i mediji, bili su dužni provjeriti njihovu istinitost, sukladno Etičkom kodeksu i kodeksu ponašanja za nevladine udruge. To što su sporne tvrdnje iznesene državnim tijelima putem privatne korespondencije, iako predstavlja važan čimbenik koji treba uzeti u obzir, nije dalo potpuno neograničenu slobodu podnositeljima zahtjeva da prenose neprovjerene neistinite izjave. Prema tome, Apelacioni sud je smatrao da podnositelji zahtjeva nisu „dokazali istinitost izjava za koje su znali ili su trebali znati da su neistinite”, a Ustavni sud Bosne i Hercegovine smatrao je da su se te izjave odnosile na „očigledno neistine činjenice” i da podnositelji zahtjeva „[nisu] uložili razumne napore da provjere istinitost tih iznesenih činjenica prije davanja istih, nego [su] samo dali te izjave”.

Sud je stoga zaključio da podnositelji zahtjeva nisu imali dovoljnu činjeničnu osnovu za svoje navode u pismu. Sukladno tome, Sud je utvrdio da nije došlo do povrede članka 10. Konvencije, jer se uvjerio da je miješanje imalo uporište u važnim i dostatnim razlozima i da je bilo razmjerno legitimnom cilju kojemu se teži. Utvrdio je da su domaće vlasti postigle pravednu ravnotežu između slobode izražavanja podnositelja zahtjeva (članak 10. Konvencije), s jedne strane, i interesa M.S. da se zaštiti njezin ugled, s druge strane (članak 8. Konvencije), postupivši pri tome u okviru svoje slobode procjene.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.